

HOLLAND FESTIVAL 76

Muziek van de hoogbarok

Max van Egmond

Een zanger heeft meer dan andere musici de kans, te profiteren van de veelzijdigheid van het muziekrepertoire. Dat is één van de overtuigingen van Max van Egmond, die dan ook al vrij veel gelegenheid kreeg dit in praktijk te brengen: zijn grammofoonplaten lopen van Walther von der Vogelweide tot Max Reger; zijn concertprogramma's reiken van de intiemste kamermuziek met luitbegeleiding tot werken als de Negende van Beethoven. Max van Egmond werd in Nederlands Indië geboren en studeert vanaf zijn 18e tot nu solozang bij Tine van Willigen-de Lorme in Bussum. Sinds zijn debuut in 1959 heeft Max van Egmond zich geleidelijk in vele facetten van de zangkunst verdiept: aanvankelijk meest oratoria, vervolgens de liedkunst en tenslotte ook wat gespecialiseerd opera-repertoire. Zijn sterkste troeven bleken daarbij te zijn: de lyrische romantiek en de virtuose barok. Geholpen door internationale onderscheidingen op concoursen (alsook voor plaat-opnamen) breidde het concert-terrein van Max van Egmond zich over heel Europa en Noord- en Zuid-Amerika uit.

Ton Koopman

Ton Koopman werd geboren in 1944 in Zwolle. Na zijn gymnasium-opleiding te hebben voltooid, behaalde hij het kandidaatsexamen muziekwetenschap in Amsterdam. Hiernaast studeerde hij orgel bij Simon C. Jansen en clavecymbel by Gustav Leonhardt, en beide studies sloot hij af met het behalen van de Prix d'excellence.

Op het clavecymbel-concours in Brugge in 1968 behaalde hij de bassocontinuo-prijs. Hij is als hoofdleraar clavecymbel en uitvoeringspraktijk verbonden aan de conservatoria van Amsterdam en Maastricht. Hij leidt het barok-ensemble Musica Antiqua en geeft geregeld concerten in binnen- en buitenland.

Een aantal grammofoonplaten van Ton Koopman werden uitgebracht door Harlekijn.

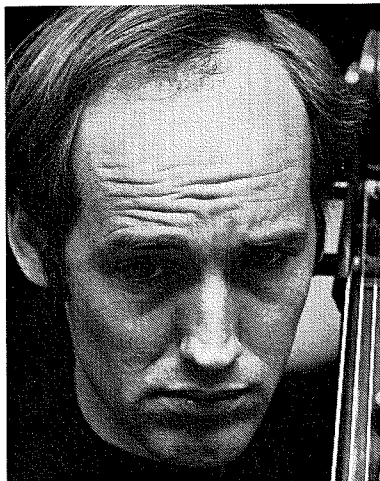
Richte van der Meer

Richte van der Meer studeerde na zijn gymnasium-opleiding cello aan het conservatorium te Groningen bij René van Ast en later aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag bij Carel van Leeuwen Boomkamp en Anner Bijlsma.

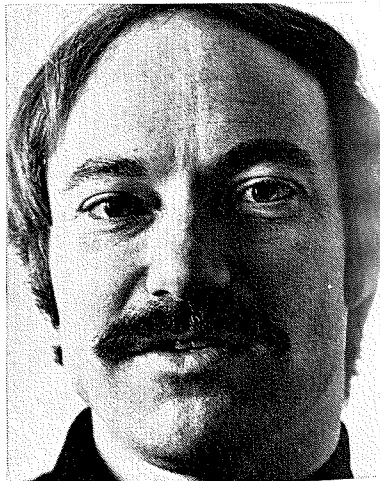
Na zijn examen, waarbij hem de Nicolai-prijs werd toegekend, studeerde hij nog enige tijd gamba bij Wieland Kuyken.

Als barokcellist en gambist geeft hij concerten in de meeste Europese landen met ensembles als 'Les Goûts Réunis', 'Parnassus', 'Musica Antiqua Amsterdam', het 'Leonhardt Consort' en 'La Petite Bande'.

Richte van der Meer

Max van Egmond

Purcell, Handel, J. S. Bach

Hoewel tegenwoordig de aandacht voor de ten onrechte vergeten componisten uit de barokperiode, verheugend toegenomen is, gelden Purcell, Handel en J. S. Bach nog steeds als uitzonderlijke toppen in een van talent geenszins gespeende wereld van barokke zangkunst. In deze bonte wereld was er een nauw samenspel tussen de eisen van de zanger (zucht naar virtuositeit), de eisen van de dichter (verstaanbaarheid van de tekst) en de eisen van de componist (uitvoeringspraktijk). Het was echter een voortdurend schommelend evenwicht. Immers, zangers die slechts ijdel met hun virtuositeit te koop wilden lopen, deden de verstaanbaarheid van de tekst geweld aan. Het zat nl. in het bloed van de musicus om te improviseren, om iets van zich zelf toe te voegen aan een compositie van een ander teneinde het effect van zijn interpretatie te verhogen.

Het toevoegen van kleine frutseltjes was in aanvang bescheiden en nam steeds meer toe. Wanneer het een exces geworden was, reageerden de theoretische geschriften en wilden alle diminuties uitbannen. Er ontstond een nieuwe compositietrant en het spel begint van voorafaan: eerst bijna geen versieringen etc.

Van Purcell wordt gezegd dat hij als countertenor, m.a.w. als zanger die in het falsetregister zingt, zijn arias al zingend 'with incredible graces' opsierte. Voor hem was de expressie van de tekst het allerbelangrijkste. Om de emoties van de tekst nog indringender te realiseren, 'versierde' hij zijn eigen werken, gebruikmakend van de kunst van een groot zanger en de kennis van een groot componist. Veel van zijn 'graces' vindt men terug, genoteerd in de gedrukte Orpheus Britannicus-editie, na z'n dood verzorgd door zijn weduwe, veel ook van zijn kunst ging zo als bij alle grote zangers voor eeuwig verloren.

Handel en J. S. Bach waren geen zangers, maar hadden grote affiniteit met het fenomeen: zang. Van hen en vooral van J. S. Bach wordt vaak gezegd dat ze voor een zanger schrijven als voor een instrument. Het is waar: ze stellen aan de vocale solist eisen als aan de instrumentale solist, maar de barok was dan ook een periode, waarin virtuositeit hoog genoteerd stond. Circus en muziekpraktijk hebben altijd dicht bij elkaar gelegen. Aan een koorddanser die adembenemende toeren uithaalde vergaapte men zich evenzeer als aan een zanger die hoogstandjes ten gehore bracht.

Toch ging bij de vokalisten de tekstdeclamatie, vooral in recitatieven, boven alles, ook boven circustoeren. Dat de zangers, waarvoor Bach en Handel schreven, een veel beter niveau hadden dan men nu vaak ten onrechte aanneemt, is met historische bronnen, maar vooral ook door de compositietrant, onweerlegbaar.

Ton Koopman

'Amore Traditore'

Kantate nr 203

Aria

Amore traditore,
Tu non m'inganni più.
Non voglio più catene,
Non voglio affani, pene,
Cordoglio e servitù.

Recitativo

Voglio provar,
Se posso sanar
L'anima mia
Dalla piaga fatale,
E viver si può
Senza il tuo strale;
Non sia più la speranza
Lusinga del dolore,
E la gioja nel mio core,
Più tuo scherzo sarà
Nella mia costanza.

Aria

Chi in amore ha nemica la sorte,
E follia, se non lascia d'amar.
Sprezzi l'alma le crude ritorte,
Se non trova mercede al penar.

Dalla guerra amorosa

Recitatief

Dalla guerra amorosa
Or che ragion mi chiama
Oh miei pensieri, fuggite pur,
Vergognosa non è in amor la fuga,
Che sol fuggendo un' alma del crudo amor
Può ritornar la palma.

Aria

Non v'alletti un occhio nero
Con suoi sguardi lusinghiero,
Che da voi chieda pietà.

Recitatief

Che per farle sue vendette,
E con arco e con saette
Ivi amor nascoso stà.

Aria

Fuggite, si fuggite, ah!
Di quanto veleno amore
Asperge i suoi piaceri,
Ah quanto ministra duol,
E pianto, a chi lo segue,
E le sue leggi adora.
Se un volto v'innamora,
Sapiate, oh pensieri miei,
Che ciò che piace in brev'ora svanisce,
E poi dispiace.

Arioso

La bellezza è come un fiore:
Sul matin vivace e bello,
Sul matin di primavera.
Che la sera langue e more,
Si scolora non par quello.
Fuggite, si fuggite,
A chi servo d'amor
Viene in catena,
E dubbioso il gioir,
Certa la pena.

Fly swift, ye hours

Fly swift, ye hours! Make haste, thou lazy sun;
Make haste, and drive the tedious minutes on.
Bring back my Belvidera to my sight,
My Belvidera than thyself more bright.

Swifter than Time my eager wishes move,
And scorn the beaten paths of vulgar love.
Soft peace is banish'd from my tortur'd breast,
Love robs my days of ease, my nights of rest.

Yet tho' her cruel scorn provokes despair,
My passion still is strong, as she is fair.
Still must I love, still bless the pleasing pain,
Still court my ruin, and embrace my chain.

(bew. Louk Hautus)

Music for a while

Music for a while shall all your cares beguile:
Wond'ring how your pains were eas'd
And disdaining to be pleas'd
Till Alecto free the dead
From their eternal bands,
Till the snakes drop from her head,
And the whip from out her hands.
Music for a while shall all your cares beguile.

Take not a woman's anger ill

(from the Rival Sisters)

Take not a woman's anger ill,
But let this be your comfort,
This be your comfort still,
That if one won't, another will;
Though she that's foolish does deny,
She, she that is wiser will comply,
And if 't is but a woman, what care I?

Then who'd be damn'd to swear untrue,
And sigh and weep, and whine and woo,
As all our supple coxcombs do?
All women love it, and though this
Does sullenly forbid the bliss,
Try but the next, you cannot miss.

I'll sail upon the dog-star

I'll sail upon the dog-star,
And then pursue the morning;
I'll chase the moon till it be noon,
But I'll make her leave her Horning;

I'll climb the frosty mountain,
And there I'll coin the weather,
I'll tear the rain-bow from the sky,
And tie both ends together.

The stars pluck from their orbs too,
And crowd them in my budget,
And whether I'm a roaring boy,
Let all the nation judge it.

Tom Durfey

An evening hymn

On a ground
to Dorothy Silk

Now, now that the sun hath veil'd his light,
And bid the world good night,
To the soft bed my body I dispose.
But where, where shall my soul repose,
Dear dear God even in Thy arms.
And can there be any so sweet security?
Then to thy rest O my soul!
And singing, praise the mercy that prolongs thy days.
Hallelujah.

Dr. William Fuller